

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародних економічних відносин та логістики

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. директора Навчально-наукового
інституту «Каразінський інститут
міжнародних відносин та
туристичного бізнесу»
Микола ПИСТАРЕВСЬКИЙ

“ ” 2024 р.

Третій сектор і соціальна економіка у світовому господарстві

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 29 Міжнародні відносини

спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»

освітня програма «Міжнародні економічні відносини»

вид дисципліни за вибором

ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

2024 / 2025 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
17 вересня 2024 року, протокол № 2

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Владислав ГОНЧАРЕНКО, д.е.н., професор, професор кафедри міжнародних економічних відносин та логістики

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин та логістики
Протокол № 2 від "9" вересня 2024 року

В.о. завідувача кафедри

Анна ЗАЙЦЕВА

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти

Владислав ГОНЧАРЕНКО

Програму погоджено науково-методичною комісією
Навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Протокол № 1 від 17 вересня 2024 року

Голова науково-методичної комісії

Ганна ПАНАСЕНКО

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. декана факультету
міжнародних економічних відносин
та туристичного бізнесу
Тетяна МІРОШНИЧЕНКО

“28” серпня 2024 р.

Третій сектор і соціальна економіка у світовому господарстві

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 29 Міжнародні відносини

спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»

освітня програма «Міжнародні економічні відносини»

вид дисципліни за вибором

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2024 / 2025 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

“28” серпня 2024 року, протокол № 19

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Владислав ГОНЧАРЕНКО, д.е.н., професор, професор кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

Протокол № 19 від “26” серпня 2024 року

В.о. завідувача кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

Анна ЗАЙЦЕВА

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти

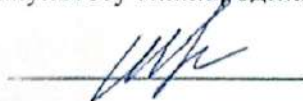

Владислав ГОНЧАРЕНКО

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол № 16 від “28” серпня 2024 року

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Олена МИКОЛЕНКО

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Третій сектор і соціальна економіка у світовому господарстві» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів (другий рівень вищої освіти) спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» освітньої програми – «Міжнародні економічні відносини»

Дана дисципліна є унікальною в Україні і подібною до аналогічних дисциплін, що викладаються у провідних закордонних бізнес-школах та університетах світу.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Третій сектор і соціальна економіка у світовому господарстві» є формування у студентів необхідних знань і практичних навичок, які дозволять глибоко розуміти і ефективно використовувати на практиці світовий досвід різних форм і моделей третього сектора і підприємств соціальної економіки.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є :

- формування наступних загальних компетентностей:

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4. Здатність працювати в команді.

ЗК5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

- формування наступних фахових компетентностей:

ФК1. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо налагодження міжнародних економічних відносин на всіх рівнях їх реалізації.

ФК2. Здатність розробляти та аналізувати моделі розвитку національних економік і визначати їхню роль у сучасній світогосподарській системі.

ФК3. Здатність визначати й оцінювати прояви економічного глобалізму, виклики та дисбаланси глобального розвитку та їх вплив на міжнародні економічні відносини.

ФК4. Здатність оцінювати масштаби діяльності суб'єктів третього сектора та соціальної економіки та їхні позиції на світових ринках.

ФК5. Здатність застосовувати кумулятивні знання, науково-технологічні досягнення, інформаційні технології для осягнення сутності феномену нової економіки, виявлення закономірностей та тенденцій новітнього розвитку світового господарства.

ФК6. Здатність застосовувати принципи соціальної економіки в діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин і аналізі їхнього впливу на економічний розвиток країн.

ФК8. Здатність прогнозувати тенденції розвитку міжнародних ринків з урахуванням кон'юктурних змін.

ФК9. Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації.

1.3. Кількість кредитів – 3

1.4. Кількість годин – 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Вибіркова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	2-й
Семестр	
3-й	3-й
Лекції	
10 год.	8 год. (в т.ч. 4 – аудиторні, 4 – дистанційні)
Практичні, семінарські заняття	
20 год.	-
Лабораторні заняття	
-	-
Самостійна робота	
60 год.	82 год.
в т.ч. індивідуальні завдання	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають досягти наступних результатів:

ПРН1. Мати необхідні для професійної діяльності знання та навички з ділових комунікацій у сфері міжнародних економічних відносин, а також ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях, включаючи усну та письмову комунікацію іноземною мовою/іноземними мовами.

ПРН2. Креативно мислити, проявляти гнучкість у прийнятті рішень на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу і ресурсів на засадах використання різних діагностичних методологій провідних міжнародних організацій.

ПРН3. Систематизувати, синтезувати й упорядковувати отриману інформацію, ідентифікувати проблеми, формулювати висновки і розробляти рекомендації, використовуючи ефективні підходи та технології, спеціалізоване програмне забезпечення з метою розв'язання складних задач практичних проблем з урахуванням крос-культурних особливостей суб'єктів міжнародних економічних відносин.

ПРН4. Приймати обґрунтовані рішення з проблем міжнародних економічних відносин за невизначених умов і вимог.

ПРН5. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.

ПРН6. Аналізувати нормативно-правові документи, оцінювати аналітичні звіти, грамотно використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали, вести прикладні аналітичні розробки, професійно готувати аналітичні матеріали.

ПРН7. Досліджувати й аналізувати моделі розвитку національних економік та обґрунтовувати заходи досягнення їх стратегічних цілей в умовах трансформації світогосподарських відносин.

ПРН8. Розробляти та досліджувати адаптивні моделі вирівнювання дисбалансів та нівелювання загроз глобального розвитку, пропонувати варіанти вирішення проблем за результатами дослідження.

ПРН9. Здійснювати моніторинг, аналіз, оцінку діяльності глобальних фірм (корпорацій, стратегічних альянсів, консорціумів, синдикатів, трастів тощо) та місцевих соціальних підприємств з метою ідентифікації їхніх конкурентних позицій та переваг на світових ринках.

ПРН10. Розуміти закономірності та тенденції розвитку світового господарства і феномену нової економіки з урахуванням процесів інтелектуалізації, інформатизації та науково-технологічного обміну.

ПРН11. Розуміти сутність соціального виміру третього сектору та глобального економічного розвитку, імплементувати принципи соціальної економіки в діяльність суб'єктів міжнародних економічних відносин.

ПРН12. Визначати геоекономічні стратегії країн та їхні регіональні економічні пріоритети з урахуванням національних економічних інтересів і безпекової компоненти міжнародних економічних відносин у контексті глобальних проблем людства й асиметричності розподілу світових ресурсів.

ПРН13. Ідентифікувати зміни кон'юнктури ринків під дією невизначених факторів, здійснювати їх компаративний аналіз, критично оцінювати наслідки продукованих ідей та прийнятих рішень з метою прогнозування тенденції розвитку глобальних ринків.

ПРН14. Презентувати результати власних досліджень шляхом підготовки наукових публікацій і апробацій на наукових заходах.

2. Тематичний план навчальної роботи

Тема 1. Поняття «третій сектор» і «соціальна економіка» та їх еволюція

Поняття «третій сектор» і його відмінність від державного та приватного секторів економіки. Виникнення понять «соціальна економіка» та «третій сектор». Взаємозв'язок та відмінність понять «третій сектор», «третинний сектор», «соціальна економіка», «соціально-орієнтована економіка», «солідарна економіка», «неприбуткові організації», «неприбуткові підприємства та установи», «непідприємницькі товариства», «неурядові організації», «громадські об'єднання (організації)», «некомерційні організації», «організації громадянського суспільства», «волонтерські організації». Підходи до класифікації організацій «третього сектора» та соціальної економіки.

Тема 2. Теоретичні концепції «соціальної економіки» та «третього сектора»

Концепції соціальної економіки Ш.Дюнауйє, Л.Вальраса, К.-Г. Касселя. Альтернативні погляди на соціальну економіку Ш.Жида. Фактори попиту і пропозиції у діяльності організацій третього сектора. Теорія «суспільних благ». Теорія «інформаційної асиметрії». Інституційно-економічні підходи. Соціологічні підходи. Європейські критерії приналежності організацій до соціальної економіки.

Тема 3. Неприбуткова діяльність та неприбуткові організації в ринковій економіці

Поняття доходу та прибутку у бізнесі та третьому секторі: принципові відмінності. Неринкові (позаринкові) інституції в ринковій економіці. Особливість доходу та прибутку організацій «третього сектора» та «соціальної економіки». Неприбуткова природа господарської діяльності. Діяльність за собівартістю та самоокупність. Прибуток як мета діяльності і як засіб для досягнення іншої мети – принципова різниця. Використання прибутку для суспільних та громадських потреб. Додаткові джерела фінансування. Співвідношення економічних та соціальних вимірів діяльності. Проблеми комерціалізації та «грантоїдства».

Тема 4. Кооперативи як найстаріші суб'єкти соціальної економіки та «третього сектора»

Причини виникнення кооперативів. Особливості кооперативів та їх відмінності від різних організаційно-правових форм бізнесу. Неприбуткова природа кооперативів. Сфери діяльності кооперативів. Сільськогосподарські, споживчі, кредитні, страхові, житлові, енергетичні та інші види кооперативів. Кооперативи споживачів та кооперативи підприємців, їх класифікація. Розвиток кооперативів в різних країнах світу та сферах економіки. Національні кооперативні системи різних країн. Міжнародний кооперативний альянс (ICA) та інші міжнародні об'єднання кооперативів. Підтримка розвитку кооперативів на рівні ООН, МОП та інших міжнародних організацій.

Тема 5. Асоціації, фонди та інші суб'єкти соціальної економіки та «третього сектора» у світовому господарстві

Асоціації, взаємні товариства, фонди та організації «громадянського суспільства» як суб'єкти соціальної економіки і «третього сектора». «Соціальні підприємства» та «соціально відповідальні підприємства», їх принципові відмінності. Корпоративна соціальна відповідальність. Особливості і критерії соціального підприємництва. Внесок «третього сектору» в досягнення цілей сталого розвитку ООН.

Тема 6. Особливості організаційної структури та менеджменту організацій «третього сектора» та соціальної економіки

Природа членства та демократичного управління в організаціях «третього сектора» та соціальної економіки. Загальні збори як вищий орган управління. Принцип «один член – один голос» та його значення. Вибірність представницьких органів управління. Підзвітність органів управління та контроль за їх діяльністю. Наглядові ради та особливості їх діяльності.

Тема 7. Організації «третього сектора» та соціальної економіки в Україні

Види організацій «третього сектора» і соціальної економіки в законодавстві України. Законодавче регулювання діяльності окремих суб'єктів третього сектора і соціальної економіки (кооперативів, кредитних спілок, громадських об'єднань, соціального бізнесу тощо). Практичні аспекти створення та організації діяльності. Особливості бізнес-планування та фінансування. Взаємодія і взаємовідносини організацій «третього сектора» з суб'єктами ринку (бізнесом) та державою. Питання етики та дискредитації ідеї «третього сектора» та соціальної економіки в Україні. Впровадження європейських практик «третього сектора» та підприємств соціальної економіки для формування в Україні соціально-орієнтованої ринкової економіки європейського типу.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	с	інд	сп		л	с	інд	сп
Тема 1. Поняття «третього сектора» і «соціальна економіка» та їх еволюція	13	1	4		8	13	2			11
Тема 2. Теоретичні концепції «соціальної економіки» та «третього сектора»	13	1	4		8	13	1			12
Тема 3. Неприбуткова діяльність та неприбуткові організації в ринковій економіці	13	2	3		8	13	1			12
Тема 4. Кооперативи як найстаріші суб'єкти соціальної економіки та «третього сектора»	12	2	2		8	12	1			11

Тема 5. Асоціації, фонди та інші суб'єкти соціальної економіки та «третього сектора» у світовому господарстві	13	2	1		10	13	1		12
Тема 6. Особливості організаційної структури та менеджменту організацій «третього сектора» та соціальної економіки	13	2	4		8	13	1		12
Тема 7. Розвиток організацій «третього сектора» та соціальної економіки в Україні	13		2		10	13	1		12
Усього годин	90	10	20		60	90	8		82

4. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ, ЛАБОРАТОРНИХ) ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Поняття «третій сектор» і «соціальна економіка»	4
2.	Тема 2. Теоретичні концепції «соціальної економіки» та «третього сектора»	4
3.	Тема 3. Неприбуткова діяльність та неприбуткові організації в ринковій економіці	3
4.	Тема 4. Кооперативи як найстаріші суб'єкти соціальної економіки та «третього сектора»	2
5.	Тема 5. Інші суб'єкти соціальної економіки та «третього сектора»	1
6.	Тема 6. Особливості організаційної структури та менеджменту організацій «третього сектора» та соціальної економіки	4
7.	Тема 7. Розвиток організацій «третього сектора» та соціальної економіки в Україні	2
	Разом	20

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ теми	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Дослідити і зобразити структурно-логічною схемою взаємозалежність понять «третій сектор» і «соціальна економіка»	8	11
2.	Зробити порівняльний аналіз концепцій соціальної економіки Ш.Дюнуайє та Ш.Жида	8	12
3.	Обґрунтувати принципову відмінність природи прибутку у бізнесі та третьому секторі	8	12
4.	Проаналізувати сучасний стан і проблеми розвитку кооперативів в країнах ЄС	8	11
5.	Визначити відмінності між термінами «соціальне підприємство» та «соціально відповідальне підприємство» за європейським законодавством.	10	12
6.	Проаналізувати відмінності управління кооперативами і фондами	8	12
7.	Розробити пропозиції впровадження європейських практик «третього сектора» та підприємств соціальної економіки для формування в Україні соціально-орієнтованої ринкової економіки європейського типу.	10	12
	Разом	60	82

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом.

7. Методи навчання

Під час вивчення навчальної дисципліни застосовуються наступні методи навчання: робота у мікрогрупах у поєднанні з наочною демонстрацією (презентацією) колективних напрацювань, пояснення, дискусія, розгляд практичних кейсів, спільний пошук вирішення проблеми, робота з науковою літературою, консультування, самостійна робота в тому числі в дистанційному курсі.

8. Методи контролю

Контрольні заходи проводяться з метою оцінки рівня підготовки студентів з дисципліни на різних етапах її вивчення і здійснюються у вигляді поточного та підсумкового семестрового контролю (екзамену).

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять у формі усного опитування або письмового експрес-контролю, виступів студентів при обговоренні питань, а також шляхом оцінки виконання індивідуальних та мікро-групових завдань.

Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів:

- тестові завдання;
- розв'язування задач;
- виконання творчих завдань;

Результати поточного контролю (поточна успішність) враховуються при визначенні підсумкової екзаменаційної оцінки з дисципліни.

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень студента. Він здійснюється під час проведення екзамену в письмовій формі. Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань – 40. Час виконання – до 80 хвилин. У разі використання заборонених джерел студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

У разі настання / подовження дії **обставин непоборної сили** (в тому числі із заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної форми навчання надається можливість **проведення підсумкового семестрового контролю (екзамену) дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Третій сектор і соціальна економіка у світовому господарстві».

Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок засвоєння окремих розділів.

9. Схема нарахування балів

Денна / Заочна (дистанційна) форма навчання

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання	Екзамен	Сума
60 (мінімум – 30)	40 (мінімум – 20)	100

60 балів поточного контролю: робота у мікро-групах над груповим проектом – 20 балів, виконання індивідуальних завдань – 20 балів, виконання завдань для самостійної роботи – 20 балів.

Умовою допуску студента до екзаменаційної роботи вважається наявність 30 балів, накопичених протягом навчального семестру.

40 балів підсумкового контролю (екзаменаційне завдання): 30 балів – розгорнута відповідь на відкриті теоретичні питання, 10 балів – тестові завдання (10 тестових завдань по 1 балу).

У разі настання / подовження дії **обставин непоборної сили** (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної форми навчання надається можливість **проведення підсумкового семестрового контролю (екзамену) дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Практикум: Соціальне підприємництво в країнах ЄС».

40 балів підсумкового контролю (екзаменаційне завдання): 20 балів – есе на відкриті теоретичні питання, 20 балів – тестові завдання (20 тестових завдань по 1 балу).

Критерії оцінювання теоретичних питань екзаменаційної роботи:

Максимальні бали (відмінно) студент одержує, якщо:

- відповідь правильна, повна, послідовна, логічна; студент впевнено володіє теоретичним та фактичним матеріалом з усього курсу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, чітко орієнтується в матеріалі, аналізує причинно-наслідкові зв'язки, вміє виявити тенденції, визначити перспективи;

- студент має навички користування фактичним матеріалом і вміло застосовує його при відповідях;

- відповідь на теоретичні запитання дає з використанням відповідної термінології, допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки з фактичного матеріалу.

2/3 балів передбачених для відповідного завдання (добре) студент одержує, якщо:

- відповідь правильна, послідовна, логічна, але студент допускає у викладі окремі незначні пропуски теоретичного фактичного матеріалу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, орієнтується в матеріалі;

- студент має навички користування фактичним матеріалом;

- допускає 3-4 недоліки.

1/2 балів передбачених для відповідного завдання (задовільно) студент одержує, якщо:

- студент володіє більшою частиною теоретичного фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не досить впевнено орієнтується у нормативній базі, теоретичних засадах, не завжди вміє інтегровано застосовувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки;

- допускає 5-6 недоліків.

Від 1/4 до 1/10 балів у цілих числах (незадовільно) студент одержує, якщо:

- студент виявляє незнання більшої частини теоретичного та фактичного матеріалу;

- відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань;

- допускає грубі помилки.

0 балів передбачених для відповідного завдання ставиться якщо студент не виконав відповідного завдання або виконав його повністю неправильно.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70 – 89	добре
50 – 69	задовільно
1 – 49	незадовільно

10. Рекомендована література

Основна література

1. Гончаренко В.В., Пантелеймоненко А.О. Дискусійні аспекти використання терміна «Соціальна економіка» в сучасній українській економічній науці // Історія народного господарства та економічної думки України. Збірник наукових праць Інституту економіки та прогнозування НАН України . – 2020. - № 53. - с.83-102.
https://www.researchgate.net/publication/342878557_Discussion_aspects_of_using_the_term_Social_Economy_in_modern_Ukrainian_economic_science_Goncarenko_VV_Pantelejmonenko_A_O_Diskusijni_aspekti_vikoristanna_termina_Socialna_ekonomika_v_sucasnij_ukrainsk
2. Гончаренко В., Пантелеймоненко А., Касьян С. Третій сектор, соціальна та солідарна економіка. *Проблеми розвитку третього сектора та соціально-орієнтованої економіки в Україні і світі*: збірник наукових праць учасників Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції 30 березня 2021 року. Полтава-Харків, 2021. С. 27-31.
https://www.researchgate.net/publication/358357497_Goncarenko_V_V_Pantelejmonenko_A_O_Kasan_S_A_TRETIJ_SEKTOR_SOCIALNA_TA_SOLIDARNA_EKONOMIKA_THE_THIRD_SECTOR_AND_SOCIAL_ECONOMY_Ukrainian_and_international_experiences_International_scientific_Internet
3. Проблеми розвитку третього сектора та соціально-орієнтованої економіки в Україні і світі: збірник наукових праць учасників Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції 30 березня 2021р., Полтава-Харків, 2021. 141 с., ISBN 978-966-192-209-8
https://www.researchgate.net/publication/353047264_THE_THIRD_SECTOR_AND_SOCIAL_ECONOMY_Ukrainian_and_international_experiences
4. The Social Economy in the European Union https://single-market-economy.ec.europa.eu/sectors/proximity-and-social-economy/social-economy-eu_en
5. Pestoff Victor A. (2021) Third Sector and Cooperative Services an Alternative to Privatization. Co-production and Japanese Healthcare, Routledge, 2021,
https://www.researchgate.net/publication/350402715_Chapt_2_Third_Sector_and_Cooperative_Services
6. Social Economy (2016). European Parliament. DIRECTORATE GENERAL FOR INTERNAL POLICIES POLICY DEPARTMENT A: ECONOMIC AND SCIENTIFIC POLICY. 123p.
https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/578969/IPOL_STU%282016%29578969_EN.pdf

Допоміжна література

1. А.О. Пантелеймоненко, В.В. Гончаренко, Рижик І. О. Кооперативи у сфері шкільної освіти як складник соціальної економіки // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2020. - №2(113). – с. 147-155
2. Дерев'янюк Ю. М., Мельник Л. Г., Кубатко О. В. Соціальна та солідарна економіка: поняття та сутність, досвід та перспективи. *Механізм регулювання економіки*. 2014. № 3. 89–98.
3. Сімахова А. О. Еволюція підходів до трактування соціальної економіки у глобальному розумінні. Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Світове господарство та міжнародні економічні відносини. 2017. Випуск 9. С. 80–89.
4. 70 years of social market economy. URL: <https://www.deutschland.de/en/topic/business/social-market-economy-in-germany-growth-and-prosperity>
5. Birkhölzer K. Historische Entwicklung und Wirkungsanalyse sozialer Unternehmen in Deutschland. URL: http://base.socioeco.org/docs/historische_entwicklung_und_wirkungsanalyse_sozialer_unternehmen_in_deutschland.pdf
6. Liger Q., Stefan M., Britton J. Social economy. Directorate general for internal policies. Policy department a: economic and scientific policy. Brussels: European Parliament's Committee on Internal Market and Consumer Protection, 2016. 120 p.
7. Moulaert F. Social Economy, Third Sector and Solidarity Relations: A Conceptual Synthesis from History to Present. *Urban Studies*. 2005. October. – Vol. 42. № 11. P. 2037– 2053.
8. Recent Evolutions of the Social Economy in the European Union. Study. Directors: Monzón J. L., Chaves R. Brussel: European Economic and Social Committee, 2017. 122 p.
9. Social economy in the EU. URL: https://ec.europa.eu/growth/sectors/social-economy_en
10. Thomas C. The role of social entrepreneurship in community development. URL: <https://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.196.4590&rep=rep1&type=pdf> Дата звернення (17.02.2021)
11. The European Summit on Social Economy. URL: <https://www.clustercollaboration.eu/news/european-summit-social-economy> (Last accessed: 21.03.2020).
12. The Social Economy in the European Union Brussel: European Economic and Social Committee Comité économique et social europ, 2012. 34 p.
13. The social economy: the worldwide making of a third sector. 2009. 38 p. URL: <https://orbi.uliege.be/bitstream/2268/13613/1/Chap%201%20Defourny%20Develtere.pdf>.
14. Valentinov V. Non-Market Institutions in Economic Development: The Role of the Third Sector. *Development and Change*. 2008. Vol. 39. № 3. P. 477–485. doi: 10.1111/j.1467-7660.2008.00489.x
15. Valentinov V. *Third sector organizations in rural development: a transaction cost perspective*. *Agricultural and Food Science*. 2009. Vol. 8. P. 3–15. doi: 10.2137/145960609788066825

11. Посилання на інформаційні ресурси в мережі Інтернет, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. https://single-market-economy.ec.europa.eu/sectors/proximity-and-social-economy/social-economy-eu_en - Сектор соціальної економіки в країнах ЄС
2. https://ec.europa.eu/social/main.jsp?pager.offset=0&advSearchKey=socentercountryreports&mode=advancedSubmit&catId=1307&doc_submit=&policyArea=0&policyAreaSub=0&country=0&year=0 – Соціальні підприємства та їх екосистеми в Європі у розрізі окремих країн. Офіційний сайт Єврокомісії.
3. <https://www.euricse.eu/> - Європейський науково-дослідний інститут кооперативних та соціальних підприємств (Euricse)

4. <https://unsse.org/about/> - Міжвідомча робоча група ООН з питань соціальної та солідарної економіки (UNTFSSSE)
5. <https://www.ashoka.org> - Офіційний сайт міжнародної організації соціальних підприємців
6. <https://www.ica.coop/en> - Офіційний сайт Міжнародного кооперативного альянсу (ICA)
7. <https://www.coursera.org/courses?query=social%20entrepreneurship> – Навчальні курси з окремих аспектів соціального підприємництва

12. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили

В умовах дії обставин непоборної сили освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/ розпоряджень ректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість **скласти підсумковий семестровий контроль (екзамен) дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Третій сектор і соціальна політика у світовому господарстві», режим доступу <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=5836>